

Factsheet 'Uitvoering Heiderijk 2009-2010'

Inleiding Het project *Heiderijk Nijmegen Mook* is een opdracht van de provincies Gelderland en Limburg en het Ministerie van LNV. Het project is opgezet ter ondersteuning van kwetsbare soorten door het ontwikkelen en herstellen van leefgebieden, open heideterreinen met geleidelijke overgangen naar opgaand bos. Om heideterreinen te ontwikkelen, worden er diverse maatregelen genomen. Er worden bomen verwijderd, opslag van houtige gewassen wordt weggehaald, er worden stukken bos gedund, en er wordt geplagd. Ook worden een groot aantal cultuurhistorisch belangrijke plaatsen in het gebied weer zichtbaar, zoals houtwallen en beukenlanen. Een uitgebreide studie van Bureau Natuurbalans ligt ten grondslag aan de werkzaamheden (www.heiderijk.nl).

Stukken heide in een bosrijk gebied zorgen voor verbindingzones en vergroten de afwisseling. Daardoor verbetert het leefgebied van een groot aantal planten en dieren. Zowel de met uitsterven bedreigde dieren als de gladde slang en groene specht, maar ook reeën, konijnen en vlinders profiteren hiervan. Heideterreinen zijn belangrijke leefgebieden voor beschermde soorten, zoals de gladde slang, zadelsprinkhaan en zandhagedis. Zowel heide als geleidelijke overgangen van dicht bos naar open heide zijn belangrijk. Heiderijk onderstreept een actueel thema in 2010, het jaar van de biodiversiteit. In maart 2010 is fase 1 afgerond.

In het project *Heiderijk Nijmegen Mook* werken Natuurmonumenten, gemeente Nijmegen, Staatsbosbeheer en Prorail samen aan het herstel van heide tussen Nijmegen en Mook.

Basisgegevens Heiderijk (zie ook kaart 'Heiderijk Nijmegen Mook, uitvoering fase 1')

Plangebied	3000 ha
Bestaand leefgebied (Mookerschans, Mookerheide, Heumenseschans, Heumensoord):	110 ha
Doelstelling leefgebied Heiderijk:	300 ha
Leefgebied uitgevoerd fase 1 Heiderijk:	83 ha
Uitgevoerd fase 1 Heiderijk verwijderen bos (herplant elders):	16,8 ha
Uitgevoerd fase 1 Heiderijk verwijderen opslag:	38 ha
Uitgevoerd fase 1 Heiderijk dunning (blijft bos):	29 ha
Waarvan uitgevoerd fase 1 Heiderijk plaggen:	13,5 ha
Herplant / spontane verbossing door Vereniging Natuurmonumenten nabij plangebied	4 ha
Herplant door Prorail (op nader te bepalen locatie)	0,79 ha
Herplant door Staatsbosbeheer (onthefing)	11,88 ha
Nog in te richten leefgebied	107 ha

Toelichting uitgevoerde werkzaamheden

Om de doelstellingen van het project te bereiken is in de eerste fase 16,8 ha bos gekapt, 38 ha spontane opslag van bomen en struiken (niet zijnde bos) weggehaald, 29 ha gedund, en van die bewerkte oppervlakte is 13,5 ha geplagd om de heideterreinen uit te breiden. In totaal is er 83 ha leefgebied voor beschermde soorten ingericht.

Hierbij hebben we vooral exoten weggehaald, boomsoorten die hier niet van nature thuishoren als douglasspar, Amerikaanse eik en Amerikaanse vogelkers en Corsicaanse dennen. Inheemse soorten als zomer- en wintereiken (heel bijzonder), berk, beuk en beeldbepalende grove dennen hebben we gespaard en vrijgesteld. Daarmee is de eerste fase van het project Heiderijk uitgevoerd. Er zijn bovendien een aantal zieke beuken weggehaald. Dat is niet een regeling die uit heiderijk volgt, maar is het gevolg van regulier bosbeheer.

Uitgevoerde communicatie activiteiten

Informatieavond Molenhoek: 12 november 2009 Aantal aanwezigen: ca 100

Publieksexcursies: 7 december 2009 | 8 december 2009 | 9 december 2009 | 10 december 2009 | 12 december 2009 | 13 december 2009 | 13 februari 2010 | 5 maart 2010, | 19 maart 2010, | 1 april 2010;

Aantal deelnemers excursies: 200

Diverse artikelen: ondermeer De Gelderlander 12 november 2009

www.heiderijk.nl sinds start project, informatie op sites partners

Projectpartners

Vereniging Natuurmonumenten | Staatsbosbeheer | Prorail | Gemeente Nijmegen | Bosgroepen (coöperatieve vereniging van eigenaren)

Vergunningen en procedures

De volgende vergunningen en procedures zijn gevolgd:

Ontheffing Flora en faunawet, Min. LNV (dd 19/9/09)
 Aanvulling ontheffing Flora en Faunawet, Min. LNV (dd 5/10/09)
 Aanlegvergunning, gem. Mook en Middelaar (dd 27/10/08)
 Aanlegvergunning, gem. Mook en Middelaar (dd 15/12/09)
 Aanlegvergunning, gem. Mook en Middelaar (dd 13/4/10)
 Aanlegvergunning, gem. Groesbeek (dd 1/12/09)
 Aanlegvergunning, gem. Heumen (dd 10/9/09)
 Aanlegvergunning, gem. Heumen (dd 29/1/10)
 Kapmelding, Min. LNV, gem. Nijmegen (dd 20/10/09)
 Kapmelding, Min. LNV, voor Natuurmonumenten (dd 20/10/09)

Kapmelding, Ministerie van LNV, voor Prorail (dd 20/10/09)

Kapmelding, Ministerie van LNV, voor Staatsbosbeheer (dd 20/10/09)

Goedkeuring 'Projectplan voor het detecteren en benaderen van conventionele explosieven in het onderzoeksgebied 'Heiderijk Nijmegen Mook', gemeente Heumen, gemeente Groesbeek en gemeente Mook en Middelaar.' (gem. Heumen dd 1/12/09; gem. Groesbeek dd 4/12/09; gem. Mook en Middelaar dd 16/12/09)

Overzicht uitgevoerde maatregelen

bos verwijderen	16,80	ha
opslag verwijderen	37,71	ha
dunnen	28,88	ha
	83,39	ha

Natuurmonumenten	1,79	ha
Nijmegen	13,75	ha
NS Vastgoed	5,46	ha
Prorail	16,57	ha
Staatsbosbeheer	45,83	ha
	83,39	ha

Natuurmonumenten; bos verwijderen	1,79	ha
Natuurmonumenten; opslag verwijderen	0,00	ha
Natuurmonumenten; dunnen	0,00	ha
Nijmegen; bos verwijderen	2,37	ha
Nijmegen; opslag verwijderen	0,43	ha
Nijmegen; dunnen	10,95	ha
NS Vastgoed; bos verwijderen	0,00	ha
NS Vastgoed; opslag verwijderen	1,20	ha
NS Vastgoed; dunnen	4,27	ha
Prorail; bos verwijderen	0,76	ha
Prorail; opslag verwijderen	15,49	ha
Prorail; dunnen	0,32	ha
Staatsbosbeheer; bos verwijderen	11,88	ha
Staatsbosbeheer; opslag verwijderen	20,60	ha
Staatsbosbeheer; dunnen	13,34	ha
	83,39	ha

Oppervlakte geplagd	13,50	ha
---------------------	-------	----

Contact:

Leon Ruesen (projectleider) 0318-672626

© heiderijk mei 2010 | www.heiderijk.nl

Begrippen

Dunning: velling, welke uitsluitend als een verzorgingsmaatregel ter bevordering van de groei van de overblijvende houtopstand moet worden beschouwd (art. 1 Boswet). Bomen worden selectief gekapt en het bos blijft bos.

Verwijderen bos: blijvend verwijderen van de houtopstand. De herplantplicht (art. 3 Boswet) is van toepassing.

Verwijderen van opslag: verwijderen van spontane opslag van houtige gewassen, niet zijnde bos. De herplantplicht (art. 3 Boswet) is niet van toepassing.

Plaggen: het verwijderen van de humusrijke strooisellaag. Deze laag bestaat uit voornamelijk organisch materiaal en is ontstaan door jarenlange bladval en eventuele vergrassing / verbossing van heideterreinen. De dikte varieert tussen de 0 en 15 cm. De daadwerkelijke oorspronkelijke bodem wordt niet beroerd, noch afgevoerd (de gele grond). Het bodemarchief wordt niet verstoord. Doelstelling van de werkzaamheden is het creëren van een gunstige, schrale, uitgangssituatie voor heideherstel. Om dit te waarborgen worden de werkzaamheden begeleid door een ecooloog.

Herplantplicht (art 3 Boswet): De eigenaar van grond, waarop een houtopstand, anders dan bij wijze van dunning, is geveld of op andere wijze tenietgegaan, is verplicht binnen een tijdvak van drie jaren na de velling of het tenietgaan van de houtopstand te herbepplanten volgens regelen bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen. Voor Staatsbosbeheer geldt een uitzondering op de herplantplicht (Staatscourant 25 februari 2000, nr 40) voor de gevallen, waarin velling geschiedt ten behoeve van natuurlijke verjonging of waarin met het oog op de realisering van een ander natuur(sub)doeltype dan bos op basis van een regionaal beheersschema of beheersvisie.

Leefgebied: een gebied dat zich onderscheidt van aangrenzende gebieden door de mate van voorkomen van beschermde soorten of soortgroepen en dat als zodanig door de gezamenlijke eigenaren wordt ingericht en beheerd. Het betreft in Heiderijk heide en de overgang van open heideterreinen naar opgaand bos.